

TÜRK EDEBİYATI DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Remzi CAN

Yrd. Doç. Dr., Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği, can.remzi@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ortaöğretim okullarında okutulan Türk Edebiyatı dersine ilişkin tutumu belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirmektir. Ölçek maddeleri, öğrencilerin bu derse ilişkin tutumlarını ortaya koyan bir yazıdan elde edilen veriler ve ilgili alan yazın taranıp uzman görüşlerine başvurulmuş olarak araştırmacı tarafından belirlenmiştir. 60 maddelik taslak ölçek, Kırşehir merkezde yer alan 9 ortaöğretim okulunda öğrenim gören 771 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS 17.0 ve Lisrel 8.80 kullanılmış ve bu analizler sonucunda taslak ölçek 35 maddeye indirilmiştir. Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ile ölçeğin 2 faktörlü bir yapıya sahip olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ise 0,94'tür.

Anahtar sözcükler: Türk Edebiyatı dersi, tutum, ölçek

DEVELOPING AN ATTITUDE SCALE FOR TURKISH LITERATURE COURSE

ABSTRACT

This study aims to develop a scale to identify the attitudes towards the Turkish Literature course taught in secondary schools. Items of the scale were specified with the writings indited by students on the part of the researcher and in the light of expert opinions by scanning the relevant literature. A 60-item draft scale was applied to 771 students receiving education in 9 secondary schools in Kırşehir. The research data was analyzed using SPSS 17.0 and Lisrel 8.80. At the end of these analyses, the draft scale was reduced to 35 items. The scale had a 2-factor structure as a result of the exploratory and confirmatory factor analyses. Cronbach's alpha coefficient of reliability for the scale is 0,94.

Keywords: Turkish Literature Course, attitude, scale

1. GİRİŞ

Diğer birçok alanda olduğu gibi eğitim ile ilgili araştırmaların odağında da yer alan "tutum" kavramının alan yazında birçok tanımı bulunmaktadır. Allport (1967: 3) tutumu, "yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, ilgili olduğu bütün obje ve durumlara karşı bireyin davranışları üzerinde yönlendirici ya da dinamik bir etkileme gücüne sahip, duyuşsal ve zihinsel hazırlık durumu", Fishbein ve Ajzen (1975: 6) ise "bir nesneye karşı, öğrenilmiş sürekliliği olan olumlu ya da olumsuz tepki" olarak tanımlamaktadırlar.

Tutumların üç bileşenden oluştuğu konusunda araştırmacılar uzlaşmaktadır. (McKenna vd., 1995; Oskamp ve Schultz, 2005; Bohner ve Wanke, 2002; Brown, 2006). Bunlar duyuşsal, davranışsal ve bilişsel bileşenlerdir. Duyuşsal, davranışsal ve bilişsel bileşenleri olan tutumların oluşmasında birçok değişkenin etkisi vardır. Oskamp (1977), ailenin, çevrenin ve direkt kişisel deneyimlerin tutumların oluşmasında etkisinin olduğunu belirtmiştir.

Son yıllarda eğitimle ilgili araştırmalar, bireyin öğrenilecek materyale, öğretmene, öğrenim gördüğü konu alanına yönelik oluşturduğu tutumların okul başarılarını etkilediğini ortaya koymaktadır (Pehlivan, 1994). Yani bir birey herhangi bir nesneye karşı olumlu bir tutuma sahip ise bireyin o nesneye yönelik davranış eğilimlerinin daha yüksek ve olumlu olacağı söylenebilir (Kağıtçıbaşı, 2006).

12-20 yaş arası ergenlik döneminde, tutumlar şekillenirken 20-30 yaş arası dönemde giderek kristalleşmektedir (Tavşancıl, 2006). Dolayısıyla 14-18 yaş grubundaki ortaöğretim öğrencilerinin Türk Edebiyatı dersine yönelik tutumlarının tespiti önem taşımaktadır. Bunu belirleyebilmek için ise nitelikli ölçeklere ihtiyaç vardır. Geliştirilecek ölçeklerle edebiyatı öğrenme-öğretme ve edebiyata yönelik tutum konuları ile ilgili araştırmalarda daha geçerli ve güvenilir bilgiler elde edilecek, tutum düzeyine göre eğitim-öğretim etkinlikleri düzenlenebilecektir. Ayrıca olumsuz tutuma sahip öğrencilerin bu tutumlarının nedenleri ortaya konulacak ve olumlu tutuma dönüşmesi için tedbir alınabilecektir. Alan yazın incelendiğinde de ortaöğretim öğrencilerinin Türk Edebiyatı dersine yönelik tutumunu belirleyecek bir ölçeğin geliştirilmediği görülmektedir.

Bu bağlamda çalışmanın amacı, Türk Edebiyatı dersine yönelik öğrenci tutumlarını belirlemede kullanılacak güncel ve işlevsel bir ölçek geliştirmektir.

2. YÖNTEM

2.1. Çalışma Grubu

2.1.1. Çalışma Grubunun Özellikleri

Araştırma, dört aşamalı veri toplama sürecine yönelik tasarlanmış ve dört farklı çalışma grubundan yararlanılmıştır.

Birinci çalışma grubundan, ölçek için madde havuzu oluşturmak amacıyla yararlanılmıştır. Bu grup, 2 ortaöğretim kurumunda öğrenim gören toplam 189 öğrencidir. Bu öğrencilerin 103'ü kız, 86'sı erkektir. 81'i 10. sınıf, 108'i ise 11. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

İkinci çalışma grubundan, hazırlanan taslak ölçeğin, dil ve anlatım uygunluğuna ilişkin öğrenci değerlendirmelerini almak amacıyla yararlanılmıştır. Bu gruptaki öğrenciler, 2 ortaöğretim okulunda öğrenim gören 155 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerin 54'ü 9. sınıf, 59'u 10. sınıf, 42'si 11. sınıfta öğrenim görmekte olup 76'sı erkek, 79'u kız öğrencidir.

Üçüncü çalışma grubundan, ölçeğin geçerlik ve güvenirlik analizlerinin yapılmasında kullanılacak verilerin toplanılması amacıyla yararlanılmıştır. Bu çalışma grubu, 10 farklı ortaöğretim kurumunda öğrenim gören toplam 796 öğrenciden oluşmaktadır. Dağıtılan 796 ölçek formunun 25 tanesi, seçeneklerin çoğunluğu boş bırakıldığı ya da hep aynı seçenek işaretlendiği için analiz dışında bırakılmıştır. Kalan 771 öğrencinin 239'u 9. sınıf, 260'i 10. sınıf, 272'i ise 11. sınıf öğrencisidir. 12. sınıf öğrencilerinden sınav dönemi olması ve bu

nedenle okula devam etmemeleri nedeni ile veri toplanamamıştır. 771 öğrencinin 398'i kız 373'ü ise erkektir.

Dördüncü çalışma grubu, yansızlık analizleri için sınıf ve cinsiyet düzeyinde ölçek geliştirilmesinin daha önceki aşamalarına katılmayan ve 9, 10, 11. sınıfta öğrenim gören 132 öğrenciden oluşmuştur. Uygulamaya katılan öğrenci sayısı 148 olup, eksik ve yanlış doldurulan 16 veri değerlendirmeye alınmamıştır.

2.2. Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilme Süreci

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde ilk olarak madde havuzu oluşturmak üzere iki farklı çalışma yapılmıştır. Bunlardan ilki alan yazın incelemesidir. İkinci olarak ise ortaöğretim öğrencilerine açık uçlu bir soru yöneltilerek Türk Edebiyatı dersine yönelik bakış açıları ve tutumlarını ifade etmeleri istenmiştir (Tavşancıl, 2006). Alan yazın ve öğrenci görüşlerinin yer aldığı formlar incelenerek Türk Edebiyatı dersine yönelik öğrenci tutumunu ifade eden toplamda 74 tutum maddesi belirlenmiştir. Bu maddelerin karşılıklarına, öğrencilerin tutumlarının düzeyini belirlemek üzere (1) *hiç katılmıyorum*, (2) *katılmıyorum*, (3) *kararsızım*, (4) *katılıyorum*, (5) *tamamen katılıyorum* seçenekleri yerleştirilmiştir.

Ortaya çıkan madde yapıları, incelenmek ve düzeltilmek üzere 3 ölçme-değerlendirme ve 3 edebiyat öğretimi uzmanının görüşüne sunulmuştur. Uzmanların görüşleri doğrultusunda okuma tutumuyla doğrudan ilgisi olmayan 3 madde; okumaya dair kişisel tutum ifade etmeyip genel bir yargı bildiren 5 madde ölçekten çıkarılmıştır. Ayrıca 4 madde üzerinde düzenleme yapılmıştır. Görünüş geçerliğini sağlamak üzere başlık ve yönerge eklendikten sonra, 66 maddeden oluşan, ön uygulamaya hazır, taslak bir ölçek form oluşturulmuştur.

Alan yazında (AERA, APA, NCME, 1999) ölçekte yer alan maddelerin kullanılan dil nedeniyle bazı öğrencilerin lehine ya da aleyhine yanlı ölçüm yapılmasını engellemek gerektiği ifade edilmektedir (aktaran Özbay, Uyar, 2009). Oluşturulan taslak ölçekte yer alan tutum ifadelerinin anlaşılabilirliğinin tespiti için ikinci çalışma grubunda, toplam 155 öğrenciye taslak form uygulanmış; onlardan ölçekte yapılan açıklamaların ve maddelerin anlaşılabilirliğine dönük düzeltme önerilerinde bulunmaları istenmiştir. Öğrenciler, tutum ölçeğini bir saatlik ders süresinde cevaplandırmışlardır. Ön uygulama sırasında öğrencilerden gelen sorular ve öğrencilerin karşılaştıkları problemler titiz bir biçimde incelenmiştir. Öğrenci görüşlerinden hareketle 6 madde taslak ölçekten çıkarılmıştır. Böylelikle, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılabilmesi için gerekli verilerin toplanmasında kullanılmak üzere 60 maddeden oluşan bir ölçek ortaya çıkmıştır.

60 maddeden oluşan ölçek, üçüncü çalışma grubunda tanımlanan 796 öğrenciye uygulanmış ve çoğu işaretlenmemiş ya da hep aynı seçeneğin işaretlendiği ölçek formları analiz dışında bırakılarak ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizlerini yapmak üzere 771 ölçek formu ile toplanan veriler SPSS 17.00 programına aktarılmıştır.

Ölçeğin geçerlik analizleri yapılmak üzere başlıca; (1) Açımlayıcı faktör analizi, (2) Madde ayırt edicilik güçlerinin incelenmesi (3) Madde-toplam korelasyon katsayılarının incelenmesi ve (4) Doğrulayıcı faktör analizi işlemleri yapılmıştır.

Toplanan veriler üzerinde yapılan analizler sonucunda ilk olarak KMO ve Bartlett testi değerleri incelenmiş; KMO değerinin 954 ve Barlett değerinin ise 17735,210 olduğu belirlenmiştir. KMO değerinin 0,90'dan yüksek olması ve Bartlett testinin $p < ,05$ olması veri setinin faktör analizi açısından mükemmel bir uyum gösterdiği şeklinde yorumlanmaktadır (Büyüköztürk, 2008). Bu çerçevede faktör analizi çalışması yapılmıştır. Diğer taraftan, ölçeğin faktörlere ayrılma durumu temel bileşenler analizi (principle component analysis) ile belirlenmiş; Varimax dik döndürme tekniği kullanılarak da faktör yükleri incelenmiştir. Faktör analizi sonucunda; faktör yükü 0,30'un altında olan ve farklı faktörlerdeki yükleri arasında en az 0,100 fark olmayan binişik maddeler, analiz dışı bırakılarak temel bileşenler analizi ve Varimax dik döndürme tekniği analizi yinelenmiştir. Elenen maddeler atıldıktan sonra, kalan 35 maddenin önce madde-toplam korelasyonları Pearson's r testi, sonra da madde ayırt edicilik güçleri bağımsız gruplar t testi ile test edilerek ölçeğin geçerlik özelliği belirlenmiştir. Daha sonra da veriler üzerinde doğrulayıcı faktör analizi incelemesi yapılmış ve doğrulayıcı faktör analizi sonucunda Ki Kare ($X=3818,64$), serbestlik derecesi ($df=556$, $p=0.00$) oranının $X/df=6,80$ olduğu belirlenmiştir. RMSEA değeri 0,087 ve SRMR değeri ise 0,058'dir. Bunun dışında GFI değerinin 0,78; AGFI değerinin 0,75; CFI değerinin 0,96 ve NFI değerinin 0,96 olduğu görülmüştür. Elde edilen verilerden hareketle modelin doğrulandığı görülmektedir.

Ölçeğin güvenilirlik düzeyini belirlemek üzere ise iç tutarlılık katsayıları ile yansızlık incelemesi yapılmıştır. İç tutarlılık düzeyinin belirlenmesinde Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı hesaplanmış ve ,948 bulunmuştur. Yansızlık analizleri ise sınıf ve cinsiyet düzeyinde gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde ortaöğretim öğrencileri için hazırlanan Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

3.1. Türk Edebiyatı Dersi Tutum Ölçeğinin Geçerlik Analizine Dönük Bulgular

60 maddelik Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeği ile 771 kişiden toplanan veriler üzerinde faktör analizi yapıp yapılmayacağını belirlemek üzere ilk olarak KMO ve Barlett testi analizleri yapılmıştır. KMO testi değerinin 0,954, Bartlett testi ki kare değerinin ise 17735,210 ($sd=1770$, $p=.000$) olduğu tespit edilmiştir. KMO değerinin 0,90 üzerinde olması veri setinin faktör analizi yapmak için mükemmel düzeyde uygun olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Ayrıca Bartlett testi sonucunda "Korelasyon matrisi birim matrisidir. Sıfır hipotezi .05 anlamlılık düzeyinde reddedilmiştir." (Eroğlu, 2009:322). Veri setinin faktör analizine uygun olduğuna yönelik bu kanıtlar toplandıktan sonra, Temel Bileşenler Analizi (Principal

Component) yöntemi kullanılarak faktör analizi yapılmıştır. Tutum ölçeği için açıklanan toplam varyans değerleri Tablo 1’de görülmektedir.

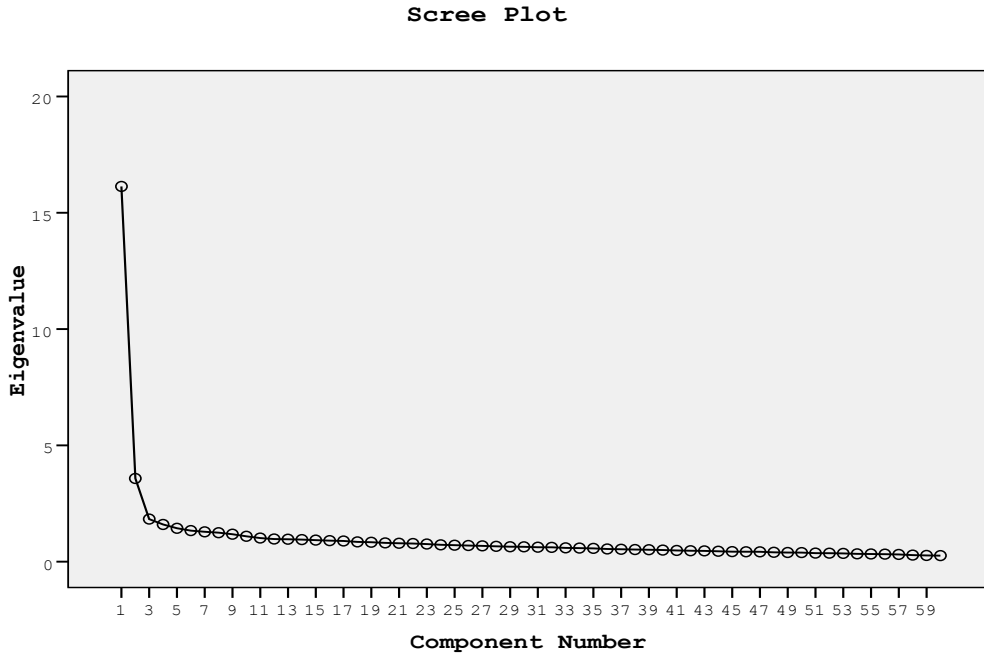
Tablo 1. Özdeğer İstatistiğine Bağlı Faktör Sayısı ve Açıklanan Varyans Yüzdesi

Bileşenler	Başlangıç Öz Değerleri			Kareler Toplamı Ekstraksiyonu			Kareler Toplamı Rotasyonu		
	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplanmış Yüzde	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplanmış Yüzde	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplanmış Yüzde
1	12,851	36,716	36,716	12,851	36,716	36,716	8,976	25,646	25,646
2	2,200	6,285	43,001	2,200	6,285	43,001	6,074	17,355	43,001
3	1,359	3,882	46,883						
4	1,043	2,981	49,864						
5	,972	2,778	52,642						
6	,943	2,695	55,337						
7	,914	2,613	57,950						
8	,896	2,559	60,509						
9	,832	2,377	62,885						
10	,771	2,202	65,087						
11	,745	2,128	67,215						
12	,669	1,910	69,125						
13	,655	1,870	70,995						
14	,631	1,802	72,797						
15	,609	1,740	74,537						
16	,588	1,680	76,217						
17	,577	1,647	77,864						
18	,557	1,590	79,454						
19	,532	1,520	80,974						
20	,515	1,471	82,446						
21	,498	1,423	83,869						
22	,484	1,383	85,252						
23	,480	1,372	86,624						
24	,465	1,328	87,952						
25	,461	1,318	89,270						
26	,448	1,279	90,549						
27	,426	1,219	91,768						
28	,412	1,177	92,944						
29	,394	1,126	94,071						
30	,386	1,102	95,173						
31	,371	1,060	96,234						
32	,353	1,009	97,242						
33	,344	,982	98,224						
34	,321	,916	99,140						
35	,301	,860	100,000						

Tablo 1’ de açıklanan toplam varyans değerleri incelendiğinde, analize alınan 35 maddenin (değişkenin), öz değeri 1’ den büyük olan 2 faktör altında toplandığı görülmektedir. Ölçekteki birinci faktörün açıkladığı varyans %36,716’dır. İkinci faktörün, ölçeğe olan katkısı ise %6,285’tir. Her iki faktör orta öğretim Türk Edebiyatı dersine yönelik tutumları belirlemede toplam varyansın %43,001’ünü açıklamaktadır. Faktör sayısının belirlenebilmesi amacıyla tutum ölçeği maddelerine ilişkin öz değere göre çizilen çizgi grafiğinin incelenmesi gerekli görülmüştür. Öz değere göre çizilen çizgi grafiği Grafik 1’de verilmektedir.

Analize alınan 60 maddenin (değişkenin), öz değeri 1’den büyük olan 11 faktör altında toplandığı görülmüştür. Ölçekteki birinci faktörün açıkladığı varyans % 26,886’dır. “Sosyal bilimlerde geliştirilen

ölçeklerde yer alan faktörlerin toplam varyansın en az % 40'ını karşılaması gerekliliği" (Büyüköztürk, 2008:125) düşünülerek öz değere göre çizilen çizgi grafiğinin incelenmesi gerekli görülmüştür.

Grafik 1. Öz değer Grafiği (scree plot)

Öz değer grafiğinde (Scree Plot) ilk iki ivmeli düşüştü sonra, ivmede bir düzelme görülmektedir. Bu durum, ölçeğin 2 boyutlu olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Anlamli faktörler elde edebilmek için 350 ve üzeri gözlem sayısında faktör ağırlığının 0,30 ve üzerinde olması gerekir. 0,50 ve üzerindeki ağırlıklar ise oldukça iyi kabul edilir. Ayrıca bir maddenin faktör yükü ile diğer bir faktördeki yük değeri arasında en az 0,100 fark olması gerekir (Büyüköztürk, 2008).

Ölçeğe madde seçiminde yapılması gerekenler dikkate alınarak döndürme işlemi, varimaks tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Burada maddelerin 1 değerine en yakın olanları biraraya getirilmektedir.

Döndürme sonrasında ölçekten madde çıkarılmasının ardından tekrar faktör analizi yapılmıştır. Yapılan faktör analizinde öz değeri 1'in üzerinde olan ve toplam varyansın % 43,001'ini açıklayan 2 faktörlü bir yapı elde edilmiştir. 23 madde birinci faktör, 12 madde ikinci faktör altında toplanmıştır. Tablo 1'de örüntü matrisleri görülmektedir.

Tablo 2. Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Maddelerine Ait Faktör Yük Değerleri

		Faktörler	
		Olumlu	Olumsuz
s20	Türk Edebiyatı dersi duygularımızı dışa vurmamıza imkân sağlıyor.	,712	
s53	Türk Edebiyatı dersi edebi ürünlerden zevk almamı sağladı.	,679	
s19	Türk Edebiyatı dersi konuşma becerimi geliştirir.	,666	
s21	Türk Edebiyatı dersi okuma becerimi geliştirir.	,661	

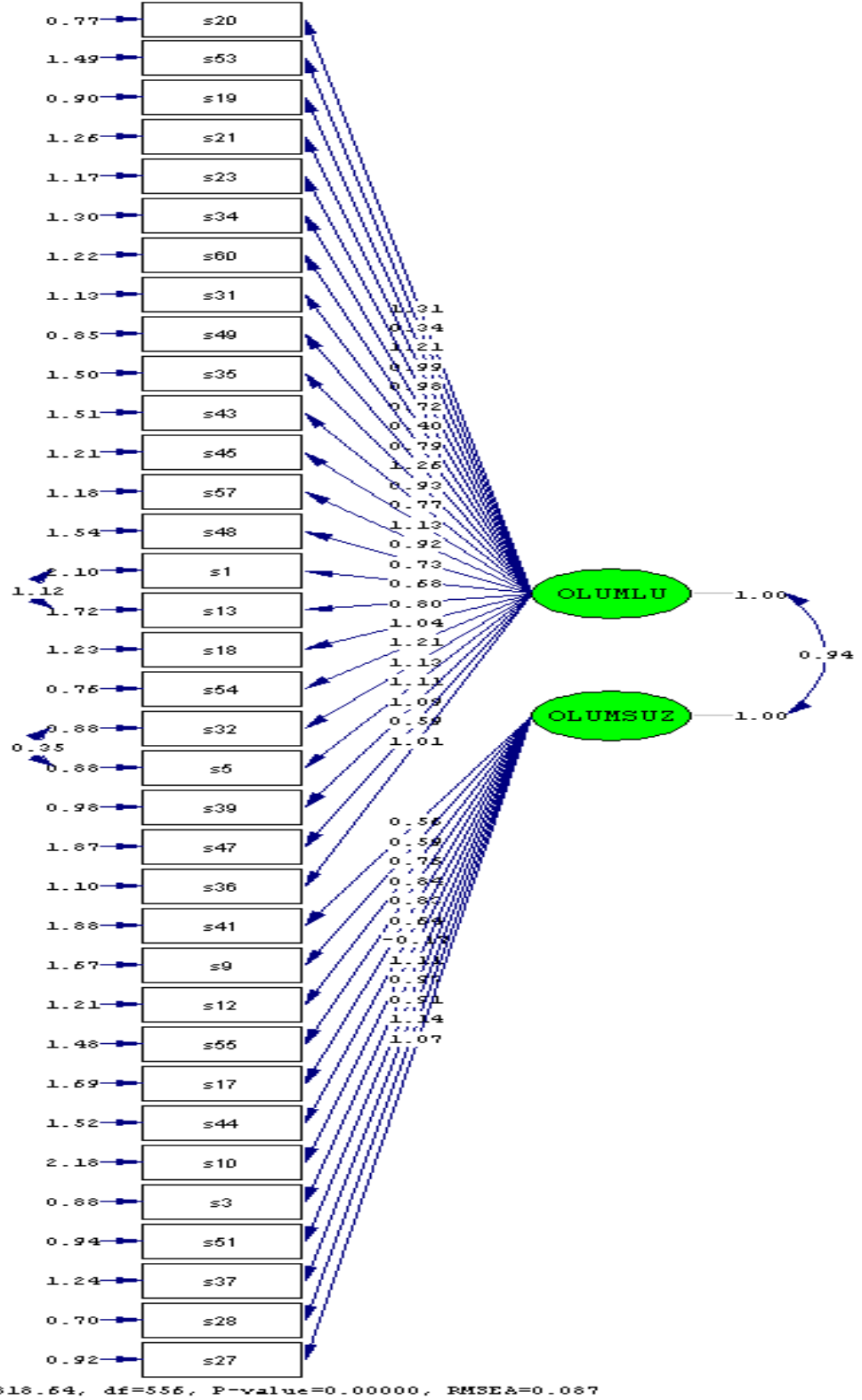
s23	Türk Edebiyatı dersi kitap okuma alışkanlığı kazanmamı olumlu yönde etkiler.	,638
s34	Türk Edebiyatı dersi bakış açımızı genişletir.	,627
s60	Türk Edebiyatı dersini aldıktan sonra dili daha özenli ve dikkatli kullanmaya başladım.	,620
s31	Türk Edebiyatı dersinde edebi bir metni okuyunca zevk alırım.	,618
s49	Türk Edebiyatı dersine çalışmaktan zevk alırım.	,608
s35	Türk Edebiyatı dersine bu dersi yararlı bulduğum için çalışırım.	,606
s43	Türk Edebiyatı dersini bu derse karşı yatkınlığım olduğu için seviyorum.	,600
s45	Türk Edebiyatı dersinde öğrendiğim bilgileri başkalarıyla paylaşmak hoşuma gidiyor.	,588
s57	Türk Edebiyatı dersini yararlı olduğuna inandığım için seviyorum.	,582
s48	Türk Edebiyatı dersinde kendimi rahat hissedirim.	,580
s1	Türk Edebiyatı dersini seviyorum.	,579
s13	Türk Edebiyatı dersinin insanın estetik duygusunu geliştirdiğini düşünüyorum.	,574
s18	Türk Edebiyatı dersi önemlidir.	,572
s54	Türk Edebiyatı dersi kelime hazinemi geliştirdi.	,570
s32	Türk Edebiyatı dersinde düz yazı eserleri okumak hoşuma gider.	,560
s5	Türk Edebiyatı dersi hayal dünyamı zenginleştirir.	,548
s39	Türk Edebiyatı dersi merakımı gideriyor.	,544
s47	Türk Edebiyatı dersini sabırsızlıkla bekliyorum.	,540
s36	Türk Edebiyatı dersi genel kültürümü artırır.	,517
s41	Türk Edebiyatı dersine harcadığım zamanda başka şeyler yapmak isterim.	,670
s9	Türk Edebiyatı dersi sıkıcı bir derstir.	,652
s12	Türk Edebiyatı ders saati azaltılmalıdır.	,647
s55	Türk Edebiyatı dersi yerine -mümkün olsa- başka bir ders alırım.	,647
s17	Türk Edebiyatı dersi çok soyut bir ders olduğu için ilgimi çekmiyor.	,599
s44	Türk Edebiyatı dersi benim için öncelikli dersler arasında yer almıyor.	,596
s10	Türk Edebiyatı dersi seçmeli olmalıdır.	,588
s3	Türk Edebiyatı dersinin gereksiz olduğunu düşünüyorum.	,580
s51	Türk Edebiyatı dersi okul dışında beni ilgilendirmiyor.	,575
s37	Türk Edebiyatı dersine karşı ilgi duymuyorum.	,567
s28	Türk Edebiyatı dersini işleniş tarzı yüzünden sevmiyorum.	,556
s27	Türk Edebiyatı dersi öğretim programının (müfredat) gereksiz biçimde detaylı olması derse olan ilgimi azaltıyor.	,544

Maddelerin faktör yüklerinin aldığı değerler, 0,517 ile 0,712 aralığında gerçekleşmiştir. Açımlayıcı faktör analizi yanında doğrulayıcı faktör analizi de uygulanıp maddeler arası ilişki (model), doğrulanmıştır.

3.2. Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizine Yönelik Bulgular

Doğrulayıcı faktör analizi, açımlayıcı faktör analizinin bir uzantısıdır. Doğrulayıcı faktör analizi gizil değişkenler ve gözlenen ölçümler arasındaki ilişkilerin ölçüm modelleriyle ilgilenen bir yapısal eşitlik modelidir (Yılmaz ve Çelik, 2009; Raykov ve Marcoulides, 2006). Her bir faktör, gözlenen değişkenlerle (maddeler) aralarındaki korelasyonel ilişkilerle açıklanır. Dolayısıyla her bir faktör, maddelerle olan potansiyel ilişkisiyle açıklanır.

Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeğine dair birinci düzey doğrulayıcı faktör analizinde 2 örtük değişkenin 35 değişkeni ortaya koyabildiğine dair bir model test edilmiştir. Bu 2 faktör, açılımlı faktör analizi ile ortaya konulan olumlu ve olumsuz tutum faktörlerinden oluşmaktadır.

Şekil 1. Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Birinci Düzey Doğrulamalı Faktör Analizi T Değeri Sonuçları

Ayrıca diyagramda değişkenlerin t değerlerine bakılmış ve kırmızı renkte herhangi bir değere de rastlanmamıştır. Bu durum, değişkenler ve örtük değişkenler arası ilişkisinin 0,05 düzeyinde anlamlı olduğunu ortaya koyar (Şimşek, 2007).

Doğrulamalı faktör analizinde, yapının uygunluğu için model uygunluk ölçütlerinden RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation), SRMR (Standardized Root Mean Square Residual), GFI (Goodness of Fit Index), AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index), CFI (Comparative Fit Index), NFI (Normed Fit Index) değerleri dikkate alınmıştır. Örneklem büyüklüğüne göre değişiklik gösteren χ^2 değerinin **3818,64**, serbestlik derecesinin (**df**) ise **556** olduğu belirlenmiştir. χ^2/df ise **6,80**'dir. Bu değer için makul bir uyumu ifade ettiği söylenebilir (Kline, 2005:137). Elde edilen sonuçlara göre 0,05'in altında ise iyi bir fit değerini ortaya koyan **RMSEA** değerinin (Browne ve Cudeck, 1993:144) **0,087** ve 0,10 değerinin altında bir değer aldığı genel olarak olumlu kabul edilen (Kline, 2005:141) **SRMR** değerinin, **0,058** olduğu belirlenmiştir. "RMSEA ve SRMR değerlerinin sıfır değerini alması ya da sıfıra çok yakın olması modelin mükemmelliğini ortaya koyar." (Brown, 2006:84; Byrne, 2010:80). Ayrıca "modelin uygunluğu durumunda 0,90 değerinin üzerinde olması" gereken (Kline, 2005:145) **GFI** değerinin **0,78**; **AGFI** değerinin **0,75** olduğu belirlenmiştir. "GFI ve AGFI değerleri modelin uyumu durumunda 0 ve 1 arası bir değer alabilirler, 1 değerine daha yakın olmalıdırlar ve negatif olamazlar." (Jöreskog ve Sörbom, 1993:123; Raykov ve Marcoulides, 2006:43). Raykov and Marcoulides (2006:44)'a göre tıpkı AGFI ve GFI değerleri gibi 0 ve 1 değerleri arasında 1'e daha yakın olması gereken (Kline, 2005:144) **NFI** değerinin **0,96** olduğu; 0 ve 1 arasında yine 1'e yakın olması gereken (Raykov ve Marcoulides, 2006:44; Brown, 2006:85; Byrne, 2010:78) **CFI** değerinin ise **0,96** olduğu belirlenmiştir. Elde edilen göstergelerle modelin kabul edilebilir bir model olduğu söylenebilir. Ayrıca düzeltme indeksleri ışığında olumlu tutum faktöründe yer alan 1.-13. maddelerin, 32.-5. maddelerin hata varyansları birbiri ile ilişkilendirilmiştir.

3.3 Ölçeğin Ayırt Edicilik Özelliğine İlişkin Bulgular

Ölçme araçlarının geçerlik analizi çerçevesinde maddelerin ayırt edicilik güçlerinin ve madde-toplam korelasyonlarının incelenmesi önerilmektedir. Her iki analiz de, maddelerin, ölçeğin amacına hizmet etme düzeyine ilişkin yorum yapabilmek için kullanılmaktadır. Bu durum, ölçme araçlarının, varlıkları ölçülen özelliklere sahip olma düzeyleri açısından sınıflamak, sıralamak ve varlıklar arasındaki farklılıkları net bir şekilde ayırt edebilme amacına hizmet etmesi ile ilgilidir (Yurdabakan, 2008).

Bu çerçevede ölçekle toplanan verilerden yola çıkılarak önce öğrencilerin toplam tutum puanları hesaplanmış ve en yüksekten düşüğe doğru sıralanmıştır. Daha sonra alt ve üstten % 27'şerlik gruplar (416 kişi) belirlenmiştir. Son olarak da üst ve alt gruplardaki öğrencilerin toplam puanları arasındaki farkın anlamlılığını test etmek üzere ilişkisiz örneklem t testi analizi yapılmıştır. Hesaplanan t değerleri $p < 0,05$

düzeyinde anlamlı olan maddelerin, öğrencileri ayırt etme gücüne sahip olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Yapılan analiz sonunda maddelere ilişkin t değerleri ve anlamlılık düzeyleri Tablo 2’de özetlenmiştir.

Tablo 3. Türk Edebiyatı Dersi Tutum Ölçeğini Cevaplayan Üst %27’lik Grup İle Alt %27’lik Grubun Puanları Arasındaki Bağımsız t Testi Sonuçları

Item	t	Item	t
1	27,923*	35	19,116*
3	20,859*	36	14,818*
5	14,210*	37	18,761*
9	22,601*	39	16,053*
10	12,907*	41	20,621*
12	16,983*	43	25,052*
13	14,140*	44	18,719*
17	16,356*	45	20,799*
18	20,271*	47	23,363*
19	20,492*	48	19,523*
20	20,113*	49	27,983*
21	18,279*	51	16,171*
23	16,084*	53	25,647*
27	11,883*	54	17,103*
28	12,630*	55	18,906*
31	18,741*	57	23,168*
32	15,698*	60	20,411*
34	20,227*		

df: 202; *:p<0,001

Yapılan t-testi sonuçları ölçekte yer alan maddelerin tamamının anlamlı olduğunu (p< ,001) yani bütün maddelerin okumaya karşı tutumlar konusunda olumlu tutuma sahip olanlarla olmayanları kabul edilebilecek düzeyde ayırt ettiğini göstermektedir.

Veriler üzerinden yapılan madde-toplam korelasyonlarına ilişkin veriler ise Tablo 3’te özetlenmiştir.

Tablo 4. Türk Edebiyatı Dersi Tutum Ölçeği Madde Analizi Sonuçları

Madde Numarası	Madde Toplam Korelasyonu	Madde Numarası	Madde Toplam Korelasyonu
1	,830**	35	,729**
3	,771**	36	,659**
5	,661**	37	,717**
9	,802**	39	,697**
10	,593**	41	,757**
12	,714**	43	,815**
13	,633**	44	,722**
17	,689**	45	,766**
18	,786**	47	,796**
19	,756**	48	,742**
20	,763**	49	,833**
21	,732**	51	,688**
23	,686**	53	,841**
27	,592**	54	,729**
28	,579**	55	,707**
31	,727**	57	,795**
32	,667**	60	,767**
34	,772**		

N=204, n_{alt}=n_{üst}=210. **=p< ,001

Madde toplam korelasyon katsayıları $r \geq 0.40$ için, çok iyi bir madde; $0.30 \leq r \leq 0.39$ için, iyi derecede bir madde; $0.20 \leq r \leq 0.29$ için, zorunlu görülmesi durumunda veya düzeltildikten sonra teste alınabilecek bir madde; $r \leq 0.19$ için ise, teste alınmaması gerekli madde olarak sınıflandırılmıştır (Sungur, 2009:116). Bu bağlamda, her maddenin madde toplam korelasyonlarının çok iyi düzeyde olduğu ($r \geq 0.40$); başka bir ifade ile her bir maddenin ölçeğin genel amacına hizmet etme düzeylerinin oldukça iyi düzeyde olduğu söylenebilir.

3.4. Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Türk Edebiyatı Dersi Tutum Ölçeğinin güvenilirlik değerini belirlemek için güvenilirlik testi yapılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik değerinin 0,948 olduğu belirlenmiştir. “ $0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise ölçek, yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.” (Kayış, 2009:405). Buradan hareketle ortaya konulan 35 maddeli Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir. Faktörlerin ayrı ayrı güvenilirlik değerleri ise; olumlu tutum boyutunda 0,939; olumsuz tutum boyutunda 0,873 olarak belirlenmiştir. Bu değerler, ölçeğin boyutlarının da yüksek derecede güvenilir ve oldukça güvenilir olduğunu ifade etmektedir (Kayış, 2009).

3.5. Türk Edebiyatı Dersi Tutum Ölçeğinin Yansızlık Düzeyi

Yansızlık, ölçme araçlarının güvenilirliğinin kanıtlarından biridir. Ölçme aracının yansız ölçüm yapabilme özelliği, çalışma grubundan seçilmiş alt gruplar üzerinde yapılan ölçümlerin güvenilirlik katsayılarının hesaplanması ile belirlenebilmektedir (Tekin, 1996; Kayış, 2009). Bu çerçevede, Türk Edebiyatı Dersi Tutum Ölçeğinin yansız ölçümler yapabilme özelliği, çalışma grubundaki öğrencilerin sınıf düzeyi ve cinsiyeti değişkenlerinden bağımsız olarak yaptığı ölçümlerin güvenilirliği, Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları hesaplanarak belirlenmiştir. Bulgular, Tablo 4’te özetlenmiştir:

Tablo 5. Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Sınıf Düzeyi ve Cinsiyete Göre Yansız Ölçümler Yapabilme Düzeyi

Faktörler	Sınıf Düzeyi			Cinsiyet	
	9	10	11	Kız	Erkek
Olumlu	,910	,943	,948	,933	,944
Olumsuz	,783	,878	,893	,887	,857
Genel	,903	,951	,958	,950	,946

Yansızlık analizleri, sınıf ve cinsiyet düzeyinde, ölçek geliştirme sürecinin daha önceki aşamalarına katılmayan 132 öğrenciden elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4’te görüldüğü gibi Türk Edebiyatı Dersi Tutum Ölçeğinin çalışma grubundaki öğrencilerin hangi sınıfa devam ettiğinden bağımsız olarak yansız ölçüm yapabilme düzeylerine ilişkin Cronbach alpha güvenilirlik katsayıları 0,783 ile 0,958 arasında değerler almıştır. Cinsiyet değişkeninden bağımsız olarak yansız ölçüm yapabilme düzeylerine ilişkin Cronbach alpha güvenilirlik katsayıları ise 0,857 ile 0,950 arasında değerler almıştır. Cronbach alpha güvenilirlik katsayılarının 0,60’tan yüksek olması, oldukça güvenilir olduğu şeklinde

yorumlanmaktadır (Kayış, 2009). Buna göre Türk Edebiyatı Dersi Tutum Ölçeğinin hem faktörlerinin hem de genelinin, çalışma grubunun farklı alt gruplarında yansız ölçümler yapabildiği; bu nedenle güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada, ortaöğretim öğrencilerinin Türk Edebiyatı Dersine yönelik tutumlarını belirleyebilmek amacıyla bir ölçek geliştirilmiştir. Araştırma sonunda ulaşılan sonuçlar şöyle özetlenebilir:

1. Ölçek, beş dereceli likert tipi bir ölçek olup 2 faktör altında toplanabilen 35 maddeden oluşmaktadır. Öğrencilerin Türk Edebiyatı Dersine yönelik tutum düzeyini belirlemek üzere ölçekte yer alan maddelerin karşısında; *hiç katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), kararsızım (3), katılıyorum (4), tamamen katılıyorum (5)* seçenekleri bulunmaktadır. Ölçekte yer alan maddelerden 23'ü olumlu, 12'si olumsuz yargı içermektedir. Türk Edebiyatı Dersi Tutum Ölçeği ile toplanan verilerin çözüm ve yorumlanmasında her bir madde ve faktör için aritmetik ortalama aralıklarının;

$$\text{Aritm.Ort.Ar} = \frac{\text{Aralık.Say.}}{\text{Seçenek.Say.}} = \frac{4}{5}$$

formülü ile hesaplanması; her bir aralığın 0,80 aralığında olması gerekmektedir. Bu çerçevede; her bir madde ve faktör için aritmetik ortalama aralıkları ve bu aralıkların anlamlarını yorumlamak üzere Tablo 5'teki değerlerin kullanılması önerilebilir:

Tablo 6. Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinden Alınacak Puan Aralıkları ve Bu Aralık Değerlerin Yorumlanmasına İlişkin Ölçütler

Aritmetik Ortalama Aralıkları	Anlamı	Değerlendirme
1,00 – 1,80	Hiç katılmıyorum	Çok kötü
1,81 – 2,60	Katılmıyorum	Kötü
2,61 – 3,40	Kararsızım	Orta
3,41 – 4,20	Katılıyorum	İyi
4,21 – 5,00	Tamamen katılıyorum	Çok iyi

2. Ölçeğin geçerlik çalışması; (1) açıklayıcı faktör analizi, (2) doğrulayıcı faktör analizi, (3) madde-test korelasyonu ve (4) madde ayırt edicilik güçleri hesaplanarak incelenmiştir.

Açıklayıcı faktör analizi sonrasında;

- Maddelerin faktör yüklerinin 0,517 ile 0,712 aralığında olduğu,
- Varyansı açıklama miktarının olumlu faktör için %25,6; olumsuz faktör için %17,3; Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin geneli için ise %43,0 olduğu belirlenmiştir.

Maddelerin faktör yükünün 0,30'dan (tercihen 0,45'ten); açıklanan varyans miktarının ise %40'dan yüksek olmasının yeterli olması nedeniyle (Büyüköztürk, 2008; Eroğlu, 2009; Balcı, 2009; Çokluk, Şekercioğlu, Büyüköztürk, 2010) ölçeğin yapı geçerliğine sahip bir ölçek olduğu söylenebilir.

Diğer taraftan, yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonrasında model uygunluk göstergelerinin;

- χ^2/df (6,80), S-RMR (0,058), NNFI (0,96) ve GFI (0,78), RMSEA (0,087), CFI (0,96) AGFI (0,75) ve IFI (0,96) değerlerini alarak kabul edilebilir bir model uyumu gösterdiği belirlenmiştir.

Bu değerler; *Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeğine* ilişkin açımlayıcı faktör analizi ile ortaya konulan modelin, birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi ile doğrulandığını göstermektedir (Yılmaz ve Çelik, 2009; Kline, 2005; Çokluk vd., 2010).

Diğer taraftan, hesaplanan madde toplam korelasyonları ve ayırt edicilik özelliğinin incelenmesi sonucunda *Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin* hem madde ve faktörlerinin hem de genelinin geçerlik özelliğine sahip olduğu belirlenmiştir (Balci, 2009; Tekin, 1996; Büyüköztürk, 2008).

3. *Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin* güvenilirlik analizleri sonucunda;

- Faktörlere göre iç tutarlılık katsayıları olarak Cronbach alpha değerlerinin; olumlu faktör için 0,939; olumsuz faktör için 0,773 ve ölçeğin geneli için ise 0,948 olduğu;
- Kararlık katsayıları olarak hesaplanan Pearson's r değerlerinin ve $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı olduğu;
- Yansızlık katsayıları olarak alt gruplar üzerinde hesaplanan Cronbach alpha güvenilirlik katsayılarının 0,783 ile 0,958 arasında değerler aldığı belirlenmiştir. Bu değerler; *Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin* hem maddeleri ve faktörleri, hem de geneli için güvenilir, tutarlı, kararlı ve objektif ölçümler yapabildiğini göstermektedir (Tekin, 1996; Balci, 2009; Büyüköztürk, 2008).

Sonuç olarak "Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeği"nin, ortaöğretim öğrencilerinin Türk Edebiyatı Dersine yönelik tutumlarının belirlenmesi yolunda atılmış bir ilk adım olduğu ve geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir. Geliştirilen bu ölçekte bulunan yapılar, başka çalışmalarda tekrar incelenebilir.

5. KAYNAKÇA

Allport, G. W. (1967). *Attitudes Readings in Attitude Theory and Measurement*. (Ed. Martin Fishbein). New York: John Wiley.

Balci, A. (2009). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: PegemA.

Bohner, G. & Wanke, M. (2002). *Attitudes and Attitude Change*. Philadelphia: Psychology Press.

Brown, C. (2006). *Social Psychology*. California: Sage Publications Ltd.

Brown, Timothy A. (2006). *Confirmatory Factor Analysis for Applied Research*. New York: Guilford Press.

Browne, M.W., & Cudeck, R. (1993). *Alternative Ways of Assessing model Fit*. In K. A. Bollen & J. S. Long (Eds.), *Testing structural equation models* (pp. 136–162). Newbury Park, CA: Sage.

Büyüköztürk, Ş. (2008). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Byrne, Barbara M. (2010). *Structural Equation Modeling with AMOS*. (2 nd. Edt.). New York: Routledge.

- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: SPSS ve Lisrel Uygulamaları*. Ankara: Pegem A.
- Fishbein, M. & Ajzen, I. (1975). *Belief, Attitude, İntention, And Behaviour: An introduction To Theory And Research Reading*, MA: Addison-Wesley.
- Jöreskog, Karl G. & Sörbom D. (1993). *Lisrel 8: Structural Equation Modeling With The SIMPLIS Command Language*. Scientific Software International: Lincolnwood.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2006). *Yeni İnsan ve İnsanlar*. (10.baskı). İstanbul: Evrim Yayıncılık.
- Kayış, A. (2009). *Güvenirlilik Analizi*. Ş. Kalaycı (Ed), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. (403-419). Ankara : Asil Yayıncılık.
- Kline, Rex B. (2005). *Principles And Practice of Structural Equation Modeling (2 nd Edt.)*. New York. Guilford Press.
- McKenna, M. C.; Kear, D. C. & Ellsworth, R. A. (1995). "Children's Attitudes Toward Reading: A national Survey". *Reading Research Quarterly*, Vol. 30. No. 4:934-956.
- Oskamp, S. & Schultz, P. W. (2005). *Attitudes and Opinions*. (3rd Ed.). London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Oskamp, S. (1977). *Attitudes and Opinions*. Englewood, N.J.: Prentice-Hall, Inc.
- Özbay, M. ve Uyar, Y. (2009). "İlköğretim İkinci Kademe Öğrencileri İçin Okumaya Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması." *E- Journal of New World Science Academy*. (2): 632-651.
- Pehlivan, H. (1994). "Eğitim Bilimleri Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Bölüme Yönelik Tutumları." *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10: 49 – 53.
- Raykov, T. & Marcoulides, George A. (2006). *A First Course in Structural Equation Modeling*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers.
- Sungur, O. (2009). *Korelasyon analizi*. Ş. Kalaycı (Ed.), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. 116-125. Ankara :Asil Yayıncılık
- Şimşek, Ö.F. (2007). *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş*. Ankara: Ekinoks Yayıncılık,
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tekin, H. (1996). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınları.
- Tezbaşaran, A.A. (1997). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Yılmaz, V. ve Çelik, E. (2009). *Lisrel İle Yapısal Eşitlik Modellemesi I* Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Yurdabakan, İ. (2008). *Eğitimde Kullanılan Ölçme Araçlarının Nitelikleri*. S Erkan., ve M. Gömleksiz., (Ed) Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Ankara: Nobel Yayınevi.

EXTENDED SUMMARY

Developing An Attitude Scale For Turkish Literature Course

This study aims to develop an actual and functional scale usable in identifying student attitudes towards Turkish Literature course. It is important to determine the attitudes of secondary school students towards Turkish Literature course. Determining those attitudes requires qualified scales. By means of such scales, more valid and secure information will be obtained by studies related to attitudes towards literature itself and learning-teaching literature; educational activities will be organised according to attitude levels; causes of negative attitudes will be clarified and necessary measures will be taken to transform these negative attitudes to positive ones. When relevant literature is reviewed, it is seen that a scale to determine the attitudes of secondary school students towards Turkish Literature course has not been developed yet.

The study uses four groups because it is based on a four-staged data collection process.

The first study group was used to form an item pool for the scale. This group is composed of 189 students receiving education in two secondary schools. 103 of these students are female, 86 are male; 81 are in the 10. grade, 108 are in the 11. grade.

The second study group was used to get student assessments regarding the convenience of language and expression in the draft scale. This group is composed of 155 students, 79 of them are female, 76 are male, 54 in the 9. grade, 59 in the 10. grade and 42 in the 11. grade.

The third study group was used to collect data that will be used in analysing the validity and reliability of our scale. This group is composed of 771 students receiving education in 10 different schools. 239 of these students are in the 9. grade, 260 in the 10. grade, 272 in the 11. grade. The 12. grade students could not contribute to this data collection process because they had exams and did not come to school during our study. 398 out of 771 students are female, 373 are male.

The fourth study group involved the analyses of impartiality with the data obtained from 132 students in the 9, 10, and 11. grades who did not participate in the previous development stages of the scale at the levels of class and gender.

In order to analyse the validity of the scale, (1) exploratory factor analysis, (2) analysis of item discrimination power, (3) analysis of total correlation coefficients and (4) confirmatory factor analysis were carried out.

In order to see the intelligibility of the attitudinal expressions in the draft scale, a draft form was applied to 155 students in the second group. The students were asked to offer proposals of correction for the intelligibility of explanations and items in the scale. They answered the attitude scale in a lesson time. Their questions and problems were examined carefully during the pre-application. Six items were ruled out from the scale based on their opinions. In this way, a 60-item scale was developed to be used in collecting data necessary for the validity and reliability studies of the scale.

This 60-item scale was applied to 771 students in the third group and the data collected via the scale form was transferred to SPSS 17.00 programme.

In order to determine the reliability level of the scale, its impartiality was analysed with the coefficients of internal consistency. In order to determine the level of internal consistency, Cronbach's alpha coefficient of reliability was calculated as 948. Impartiality analyses were conducted at the levels of grade and gender.

The research results can be summarised as follows:

1. This is a five-level Likert-type scale consisting of 35 items gathered under 2 factors. In order to determine the students' level of attitude to Turkish Literature course, there are the options of (1) *strongly disagree*, (2) *disagree*, (3) *neither agree nor disagree*, (4) *agree*, (5) *strongly agree* for each item. 23 of these items include positive judgement and 12 of them include negative judgement.
2. Validity of the scale was examined via (1) exploratory factor analysis, (2) confirmatory factor analysis, (3) item-test correlation and (4) discriminating powers of items.

As a result of the exploratory factor analysis, it was found that

- Factor loadings of items are between 0,517 and 0,712,
- The proportion of variance explained is 25,6 % for the positive factor, 17,3 % for the negative factor, and 43,0 % for the total Attitude Scale For Turkish Literature Course.

It can be said that the scale has a construct validity as its item factor loadings are sufficiently above 0,30 (preferably 0,45) and its proportion of variance explained is above 40 percent.

On the other hand, as a result of the confirmatory factor analysis, model convenience indicators were found as:

- χ^2/df (6,80), S-RMR (0,058), NNFI (0,96) and GFI (0,78), RMSEA (0,087), CFI (0,96) AGFI (0,75) and IFI (0,96), so it showed a model convenience.

These values indicate that the model propounded through the exploratory factor analysis regarding the *Attitude Scale For Turkish Literature Course* is confirmed by the first-level confirmatory factor analysis. Given the total correlation and discrimination features of the items calculated, it was seen that both the items and factors and the *Attitude Scale For Turkish Literature Course* itself in general bear the features of validity.

3. As a result of the reliability analyses concerning the *Attitude Scale For Turkish Literature Course*, it was found that

- Cronbach's alpha values as the coefficients of internal consistency according to the factors are 0,939 for the positive factor, 0,773 for the negative factor, and 0,948 for the scale in general;
- Pearson's r values as the stability coefficients are significant at $p < 0,01$ level;
- Cronbach's alpha coefficients of reliability calculated on the sub-groups as the coefficients of impartiality are between 0,783 and 0,958. These values show that both the items and factors and the *Attitude Scale For Turkish Literature Course* itself in general can provide reliable, consistent, stable, and objective measurements.

To conclude, the *Attitude Scale For Turkish Literature Course* is one of the first steps in determining the attitudes of students to Turkish Literature course and we can say that it is a valid and reliable scale. However, the structures of this scale can be examined again in further studies.